

Lež ve společnosti / Pravda ve společnosti

Největším problémem naší nové „demokracie“ je to, že jsme si neosvojili zásadu, kterou v komunistickém Sovětském svazu vytyčil Solženicyn, totiž „nežít ve lži“. Patočka, který je dnes objektem stejně prázdného adorování, jako kdysi za první republiky Masaryk, aniž by někoho (snad kromě několika odborníků) zajímalo, co skutečně myslil a co hlásal, obrátil tuto negativní zásadu v pozitivní, totiž v požadavek „života v pravdě“. To na jedné straně umožnilo Václavu Havlovi, aby s hlubokým neporozuměním ztotožnil tento patočkovský „život v pravdě“ s životem „autentickým“, a na druhé straně zase Václavu Bělohradskému, aby celou myšlenku odmítl a aby prohlásil, že všude je plno pravd (neboť každý má nějakou jinou), takže je nezajímavé a zbytečné se jimi obírat. Tím ovšem vyšel jenom vstříc potřebám politiků, kteří se naučili počítat s tím, že pravda je „neprůchodná“, a také se o ni přestali zajímat. Mimořádnou odpovědnost za to, že naše společnost nejen v pravdě nežije, ale že naopak žije ve lži, mají protagonisté naší politické scény téměř od samého počátku. Rozhodující lží se však stala politika Klausovy ODS, která pod pláštíkem pravicové rétoriky uskutečňovala v praxi politiku upadlé sociálně demokratickou, čímž odsoudila Horákovu sociální demokracii k bezzubosti a neschopnosti tomu jakkoliv čelit, a později donutila zemanovskou opozici k rétorice radikalistické, a ještě později, po problematickém volebním „vítězství“, k postupu vysloveně „pravicovému“, k němuž se Klaus nikdy neodhodlal, ačkoliv věděl, že je nezbytný (alespoň pokud jde o velkou privatizaci). Lež tak ovládla nejen pravici, ale také demokratickou levici, a zatím nikdo z politiků se nedokázal vzchopit, aby „uhodil v pravdu“, jak kdysi doporučoval Jan Hus.

(Písek, 991226-1.)